

Sensorveiledning EURO1000 høst 2019

Generelt: En god oppgave skal ha en innledning, analyse med drøfting, konklusjon. Godt språk. Besvarelsen må være relatert til det oppgaveteksten spør etter, ikke inneholde irrelevant stoff.

Oppgave 1

Ifølge Hanns W. Maul har Vest-Tyskland etter andre verdenskrig vært en «sivil makt». Forklar hvordan landet utformet sin rolle som en «sivil makt», dvs. hvilke elementer som lå til grunn for (Vest-)Tysklands politiske identitet i de første tiårene etter krigen. Drøft hvorvidt Tysklands rolle i Europa har forandret seg siden Angela Merkel ble kansler i Tyskland (2005)

En god besvarelse forklarer hva som ligger i begrepet «sivil makt»:

- ambisjon om å være med på å forme internasjonal politikk
- gi avkall på selvstendighet
- fremme verdier uavhengig av nasjonale interesser

Ifølge Maul sto følgende elementer sentralt i (vest-)tysk politikk etter krigen og dannet grunnlag for statens politiske identitet:

- avstå fra å være en sterk militærmakt og underkaste forsvaret NATO
- fremme demokratiske verdier og respekt for menneskerettigheter
- diplomati viktigere enn militær avskrekking
- sikre økonomisk vekst for å trygge befolkningen

(Vest-)Tyskland ga avkall på sin selvstendighet og søkte kompromiss og tillit for å fremme disse verdiene internasjonalt. Å få gjennomslag for de nevnte elementene var viktigere enn den nasjonale egeninteressen.

En god besvarelse relaterer tysk politikk i etterkrigstiden til disse prinsippene.

Eksempler på (vest-)tysk politikk som underbygger den sivile identiteten:

- Underkastet seg Plevan-planen, NATO
- Gikk med på EKSF
- Var positiv til Romatraktatene (Euratom, EEC)
- Gikk med på CAP
- Var med på både Fouchetplanen og bifalt Elysee-traktaten
- Østpolitikken på 1970-tallet (internasjonalisere demokrati)
- Utvidelser med land som hadde vært diktaturer

En god oppgave viser at de nevnte politiske beslutningene er eksempler på tysk evne til samarbeid og kompromiss, med det overordnede mål om å sikre demokrati og stabil økonomi internasjonalt, og at disse verdiene hadde høyere prioritet enn tyske interesser.

Videreførte Merkel den tradisjonelle tyske politikken som sivil makt?

Under Merkel har Tyskland i større grad tatt beslutninger på egen hånd, uten å søke kompromiss med andre EU-land. Eksempler:

- Tyskland tok initiativ til å redde EU-grunnloven, som ble til Lisboa-traktaten
- Tyskland reddet Hellas og euroen fra kollaps, men stilte strenge betingelser
- Tyskland tok initiativ til å ta imot migranter i 2015.

Man kan argumentere for at Merkels håndtering av finans- og eurokrisen brøt med det tradisjonelle syn om at samarbeid er viktigere enn tyske egeninteresser: Tyske interesser spilte en viktig rolle fordi tyske velgere ville ikke akseptere en redningspakke betalt av tyske skattebetalere. Motsatt kan man hevde at Tyskland likevel reddet euroen og med det sikret økonomisk stabilitet i hele Eurosonen. Også Lisboatraktaten og håndteringen av migrasjonskrisen var rene tyske initiativer, men kan også tolkes som initiativer som var i tråd med de tyske verdiene om å sikre stabilitet i økonomien på europeisk nivå, samt ivareta demokratiske og humanitære tradisjoner. Det kan også føyes til at Merkel tok grep i fravær av andre ledere som evnet å ta ansvar.

Oppgave 2

Fra 1980-tallet var Europa preget av en politisk høyrebølge og tro på økonomisk liberalisme. Diskuter hvordan høyrebølgen og ideologien om økonomisk liberalismen påvirket EF/EU på 1980- og 1990-tallet. Hvilke viktige reformer vedtok EF/EU i denne perioden? Drøft hvorvidt reformene bidro til liberalisering av økonomien. Inneholdt reformene elementer som beskytter økonomiske aktører og regioner mot markedskreftene?

Høyrebølgen i europeisk politikk avløste den økonomiske krisen som preget 1970-tallet.

Det er mulig å drøfte at ulike EF-/EU-land hadde en ulike forståelse av økonomisk liberalisme; for eksempel ønsket Storbritannia deregulering av handelen i EF/EU men var motstander av reguleringer på overnasjonalt nivå, Tyskland mente at nedbygging av handelshindringer også krever mer regulering på et europeisk nivå og streng økonomisk disiplin, mens Frankrike ikke helt ga opp den tradisjonelt sterke statlige intervensjonen i økonomien.

Sentrale politiske vedtak i EF/EU på 1970- og 1980-tallet:

- Schengen
- Enhetsakten
- Maastrichttraktaten
- Amsterdamtraktaten
- Østutvidelsen
- Forberedelser i forbindelse med innføring av ØMU
- Mer samarbeid om FoU (forskning og utvikling), oppmuntring til fusjoner på europeisk nivå

Gode oppgaver drøfter hvorvidt disse reformene bidro til nedbygging av handelshindringer og en utvikling i retning mer markedsliberalisme.

Reformene inneholdt også elementer som beskytter potensielle tapere i et mer konkurranseutsatt marked:

- Regionalfond, samholdningsfond
- Phare
- Den sosiale protokoll og Det sosiale charter

Besvarelsen kan nevne at EU var mer enn et økonomisk samarbeidsprosjekt på 80- og 90-tallet; EF-/EU-landene styrket det politiske samarbeidet for å sikre seg mot ytre trusler og bremse det demokratiske underskuddet, noe som kommer til

uttrykk både i Maastrichttraktaten og Amsterdamtraktaten samt i Københavnkriteriene. Man kan videre argumentere for at det politiske samarbeidet var nødvendig for at markedet skal fungere optimalt.

Kortsvarsoppgaver

Elyseetraktaten: Samarbeidsavtale mellom Vest-Tyskland og Frankrike, undertegnet i 1963, som styrket det tysk-franske samarbeidet

De to største politiske partiene i Polen: «Lov og orden» og Borgerplattform

Generaldirektorat: EU administrative fagenheter. Hvert medlemsland leder ett generaldirektorat.

Willy Brandt: Vest-tysk kansler kjent for sin Ostpolitikk

Margareth Thatcher fremforhandlet Storbritannias rabatt til EU. Landet har en liten jordbrukssektor og får derfor lite støtte fra landbruksfondet, noe som skulle kompenseres med en lavere innbetaling (og større utbetaling fra regionalfondet).